

TLPST

Lesbrief: april 2017

Wilt u laten weten wat u van deze TLPST vond? Hebt u tips voor de volgende aflevering? Mail ons: redactie@tlpst.nl.

Hoe handig zijn emoji?

Het zwevende mannetje, de avocado en de krokodil. Gebruik jij die emoji ook als je appt, mailt of sms't? En schrijf je daar nog weleens tekst tussen?

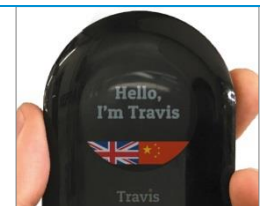
> [Lees verder](#)

Vertalen uit een doosje

Het jonge Nederlandse bedrijf Travis heeft een vertaalapparaatje uitgevonden. Je zet het tijdens een gesprek gewoon op tafel en het vertaalt je woorden in de taal van je gesprekspartner.

> [Lees verder](#)

Verschillen tussen Nederland en Vlaanderen

Nederlands wordt gesproken in, onder andere, Nederland en Vlaanderen. Toch is de taal in die twee landen niet precies hetzelfde. De Vlaamse vlogster Buse Yener zette een paar belangrijke verschillen op een rijtje.

> [Lees verder](#)

Waarom *het* paard, maar *de* koe?

Sommige woorden hebben het lidwoord *de* voor zich en andere *het*. Meestal weet je vanzelf of je *de* moet gebruiken of *het*. Als iemand Nederlands wil leren, moet hij uit zijn hoofd leren welke woorden *het*-woorden zijn en welke niet.

> [Lees verder](#)

Hoe handig zijn emoji?

Het zwevende mannetje, de avocado en de krokodil. Gebruik jij die emoji ook als je appt, mailt of sms't? En schrijf je daar nog weleens tekst tussen?

Emoji, de kleine tekeningetjes die op je smartphone zitten, kwamen in 1999 overgewaaid uit Japan. We gebruiken ze om digitaal berichtjes te verduidelijken.

Een beetje zoals we in een echt gesprek een los woord met nadruk uitspreken of met een handgebaar versterken.

Sinds 1999 zijn de emoji helemaal ingeburgerd. Deze zomer kun je naar een heuse emoji-film gaan kijken. En op 17 juli is het 'Wereld-emojidag'. Bovendien komen er over een paar maanden weer 69 officiële emoji bij. Welke emoji dat zijn, wordt beslist door een commissie.

Paulien Cornelisse bij DWDD.

In een interview bij [De wereld draait door](#) legt schrijfster Paulien Cornelisse uit hoe die commissie samengesteld is.

Het gesprek eindigt met de vraag of die "onzin van emoji" echt wel nodig is.

Zorgen emoji er echt voor dat we elkaar beter begrijpen? Zou het ook kunnen dat emoji die niet bij iedereen bekend zijn, juist voor verwarring zorgen?

Vragen en opdrachten

Overleg in de klas:

- 1 Wanneer gebruiken jullie emoji? Kies het antwoord dat het beste bij jou past en kijk daarna welk antwoord het meest genoemd wordt in de klas.
 - a. Ik gebruik emoji vooral als toevoeging op tekst.
 - b. Ik stuur vooral berichten met alleen maar emoji.
 - c. Ik gebruik bijna nooit emoji.
- 2 Waarom gebruiken jullie emoji? Kies het antwoord dat het beste bij jou past en kijk daarna welk antwoord het meest genoemd wordt in de klas.
 - a. Ik gebruik emoji omdat ze beter dan taal gevoelens kunnen weergeven.
 - b. Ik gebruik emoji omdat ze grappig zijn en taal leuker maken.
 - c. Ik gebruik emoji omdat ik dan veel kortere berichtjes kan versturen.

Maak voor jezelf een lijstje met de vijf emoji die jij het meest gebruikt.

- 3 Vergelijk jullie lijstjes met elkaar. Zijn er veel of weinig overeenkomsten?
- 4 Tik op je telefoon een berichtje met alleen maar emoji. Bekijk elkaars berichten. Begrijpen jullie elkaar?

5 In de tekst staat een link naar [een artikel](#) op de website Vance. De uitspraken hieronder komen uit dat artikel. Discussieer in de klas over de uitspraken.

- Eigenlijk zijn emoji ook gewoon taal.
- Emoji zijn een kunstvorm.
- Emoji in berichten doen hetzelfde als intonatie en handgebaren in een gesprek.
- Door het gebruik van emoji in digitale berichten, gaan we straks ook in real life kort en bondig communiceren.
- Emoji kunnen gezien worden als taalverloedering én als een aanvulling op de taal.

> [Antwoorden](#)

> [Terug naar de voorpagina](#)

Vertalen uit een doosje

Het jonge Nederlandse bedrijf Travis heeft een vertaalapparaatje uitgevonden. Je zet het tijdens een gesprek gewoon op tafel en het vertaalt je woorden in de taal van je gesprekspartner.

Je ontmoet iemand op vakantie. Hij of zij spreekt een andere taal en je begrijpt er geen snars van. Met handgebaren en emoji alleen red je het niet. Gelukkig brengt Travis the Translator daar verandering in.

Hoe werkt het? Het apparaatje kun je gewoon in je jaszak meenemen. Je stelt de talen van jezelf en je gesprekspartner in, en je kunt meteen met elkaar praten. Zodra je een zinnetje inspreekt, vertaalt het apparaatje wat je gezegd hebt in de taal van de ander. En omgekeerd natuurlijk, want een gesprek heb je pas als je elkaar begrijpt.

Travis the Translator.

Volgens de makers werkt [deze digitale simultaanvertaler](#) behoorlijk goed. Hij is vertrouwd met de woordenschat en de grammatica van verschillende talen. En hij begrijpt uitdrukkingen en nuances. Hij maakte weleens foutjes, maar doordat de vertaaltechnologieën steeds slimmer worden, wordt hij steeds beter.

Vragen en opdrachten

- 1 Wat is jouw eerste reactie als je leest over Travis the Translator?
- 2 Zou je Travis willen meenemen op vakantie?

In de tekst staat: “want een gesprek heb je pas als je elkaar begrijpt”.
Wat vind jij? Maak de volgende zinnen af.

- 3a Ik denk **wel / niet** dat je elkaar begrijpt via Travis the Translator, omdat
 - 3b Ik denk **wel / niet** dat je een gesprek hebt via Travis the Translator, omdat
- 4 Bespreek klassikaal jullie antwoorden op de vragen 1 t/m 3.

> [Antwoorden](#)

> [Terug naar de voorpagina](#)

Verschillen tussen Nederland en Vlaanderen

Nederlands wordt gesproken in, onder andere, Nederland en Vlaanderen. Toch is de taal in die twee landen niet precies hetzelfde. Nederlanders lezen bijvoorbeeld de *krant*, en Vlamingen de *gazet*. De Vlaamse vlogster Buse Yener zette een paar belangrijke verschillen op een rijtje.

Buse Yener komt uit Vlaanderen, maar af en toe is ze ook in Nederland. Zo heeft ze veel verschillen tussen het Nederlands in Vlaanderen en Nederland leren kennen. Het gaat haar in [haar filmpje](#) vooral om woorden. Sommige Nederlandse woorden zou ze nooit zeggen: *patat*, bijvoorbeeld, in plaats van *frietjes*. (Maar zeggen alle Nederlandse kinderen inderdaad *patat*?) Andere woorden uit Nederland vindt ze logischer: *kleerhanger* in plaats van *kapstok*. Toch heeft ook het Vlaamse Nederlands woorden die zij logischer vindt, zoals *schuif-af* voor *glijbaan*, want het is iets waar je 'af-schuift'.

Buse vertelt over hagelslag en muizenstrontjes.

Buse weet ook dat Belgen soms door Nederlanders worden uitgelachen. Bijvoorbeeld als ze *muizenstrontjes* zeggen tegen *hagelslag*. "Want hagelslag komt uit Nederland!" Belgen vinden het raar dat wij zeggen dat we 'geld pinnen'; zij zeggen 'geld afhalen'.

Ook als Buse niet al die Vlaamse woorden zou gebruiken, hoor je trouwens nog steeds aan haar uitspraak dat ze uit België komt, en niet uit Nederland. Hoor jij dat ook?

Vragen en opdrachten

- 1 Wat vind jij mooier klinken: Nederlands-Nederlands of Vlaams-Nederlands?
- 2a Bekijk [de vlog](#) van Buse Yener. Buse noemt de Vlaamse woorden voor 'handtas' en 'koffer'. Uit welke taal komen deze Vlaamse woorden?
- 2b Waarom is het logisch dat die taal invloed heeft op het Vlaams?

Bekijk de lijst met verschillen tussen Standaardnederlands en Vlaams op de website [Taalvoutjes](#).

- 3 Welke drie Vlaamse woorden vind jij het grappigst?
- 4 Bovenaan de lijst van Taalvoutjes staat een Nederlandse reclame van de Maag Lever Darm Stichting. De schrijvers van de site geven aan dat Belgen waarschijnlijk onder tafel liggen van het lachen over deze reclame. Waarom is dat?

Overleg in de klas:

- 5 Gebruiken jullie zelf weleens Vlaamse woorden?

> [Antwoorden](#)

> [Terug naar de voorpagina](#)

Waarom *het* paard, maar *de* koe?

Sommige woorden hebben het lidwoord *de* voor zich en andere *het*. Meestal weet je vanzelf of je *de* moet gebruiken of *het*. Als een buitenlander Nederlands wil leren, moet hij uit zijn hoofd leren welke woorden *het*-woorden zijn en welke niet. Toch zit er soms wel een systeem achter.

Het is een beetje gek dat je *het* paard zegt, en *de* koe. Wat is het verschil? Het tijdschrift [Kijk](#) zocht het uit.

Het blijkt dat we in het Nederlands voor boerderijdieren van oudsher vier verschillende woorden hadden. Eén woord was voor het vrouwtje (bij het paard is dat ‘de merrie’), één voor het mannetje (bij het paard: ‘de hengst’), één voor het kind (‘het veulen’) en één voor al die dieren bij elkaar (‘het paard’). De woorden voor het mannetje en het vrouwtje hadden altijd *de*, en de woorden voor het kind en alle dieren bij elkaar *het*.

Een ander voorbeeld is het schaap: het mannetje heet ‘de ram’, het vrouwtje ‘de ooi’ en het kind ‘het lam’.

Voor koeien gold het vroeger ook: ‘de koe’ was alleen het vrouwtje, terwijl het mannetje ‘de stier’ heette, en het jonkie ‘het kalf’. Het algemene woord was ‘het rund’. Alleen gebruiken mensen steeds vaker ‘de koe’ om alle dieren aan te duiden. Daardoor raakt het systeem dus een beetje in de war.

Vragen en opdrachten

1 Heb jij wel eens moeite met de lidwoorden in het Nederlands?

In de tekst staat: “Alleen gebruiken mensen steeds vaker ‘de koe’ om alle dieren aan te duiden. Daardoor raakt het systeem dus een beetje in de war.”

Lees [het hele artikel](#) in *Kijk*.

2 Voor welk ander dier geldt hetzelfde als voor ‘de koe’?

Bekijk [een lijst](#) met benamingen voor dieren op Wikipedia.

3 Welk bekend dier (het leeft in het bos) kun je nog toevoegen aan het rijtje van vijf dieren in [het artikel](#) in *Kijk*?

Er zijn geen echte regels wanneer een woord het lidwoord *de* of het lidwoord *het* krijgt. Toch zijn er wel bepaalde groepen woorden waar je (bijna) altijd *de* of *het* voor zet.

4 Kies bij elke woordgroep het juiste lidwoord.

• namen van cijfers en letters	de / het
• namen van rivieren en bergen	de / het
• namen van sporten en spellen	de / het
• namen van talen	de / het
• namen van windrichtingen	de / het
• verkleinwoorden	de / het
• woorden voor vruchten, bomen en planten	de / het

Sommige woorden komen zowel voor met het lidwoord *de* als met het lidwoord *het*. Ze betekenen dan soms iets anders.

5 Wat betekenen de woorden?

- de aas / het aas
- de bal / het bal
- de blik / het blik
- de jacht / het jacht
- de pad / het pad
- de portier / het portier

> [Antwoorden](#)

> [Terug naar de voorpagina](#)

Antwoorden eerste onderwerp

1 t/m 5 Eigen antwoorden.

Antwoorden tweede onderwerp

1 t/m 4 Eigen antwoorden.

Antwoorden derde onderwerp

- 1 Eigen antwoord.
 - 2a Die woorden komen uit het Frans.
 - 2b België bestaat uit een Nederlandstalig en een Franstalig deel.
 - 3 Eigen antwoord.
 - 4 *Poepen* betekent in het Vlaams 'neuken'. Vlamingen gebruiken het woord *kakken* voor het Nederlandse 'poepen'.
 - 5 Eigen antwoord.
-

Antwoorden vierde onderwerp

- 1 Eigen antwoord.
 - 2 Dit geldt ook voor 'het hoen' (de kip).
 - 3 Ook 'het hert' past in het rijtje: de soortnaam is 'het hert', het mannetje noem je 'de bok', het vrouwtje 'de hinde' en het kind 'het hertenkalf'.
 - 4 namen van cijfers en letters de
namen van rivieren en bergen de
namen van sporten en spellen het
namen van talen het
namen van windrichtingen het
verkleinwoorden het
woorden voor vruchten, bomen en planten de
 - 5 de aas = kaart in het kaartspel (de één)
het aas = voer om dieren te lokken
de bal = rond voorwerp
het bal = feest
de blik = oogopslag
het blik = metaal, metalen voorwerp
de jacht = jagen op wild
het jacht = grote boot
de pad = dier dat op een kikker lijkt
het pad = weggetje
de portier = iemand die toezicht houdt bij de ingang van een gebouw
het portier = deur van een auto
-